

Dosarul nr. 2ra-2454/2018
nr. 2ra-34/2019

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D. Sîrbu)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (V. Sîrbu, V. Clima, L.Bulgac)

DECIZIE

13 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Alexei Gheorghe,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Gheorghe
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii
Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Nicolae Pașa și Nicolae
Vasian cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen
rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei din 06 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care
a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată
hotărârea din 25 mai 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă
hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 23 iunie 2017 Alexei Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienț accesorii
Primăria mun. Chișinău, executorii judecătorești Nicolae Pașa și Nicolae Vasian cu
privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a
hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din
27 aprilie 2011 (rămasă irevocabilă la data de 27 mai 2011), a fost admisă cererea
de chemare în judecată depusă de Alexei Gheorghe împotriva Consiliului
municipal Chișinău privind obligarea de a-i atribui spațiu locativ împreună cu
membrii familiei sale.

Întru executarea hotărârii menționate, de către Curtea de Apel Chișinău a fost
eliberat documentul executoriu nr. 3-2178/11 la data de 27 aprilie 2011, care a fost
prezentat și primit spre executare de către executorul judecătoresc Pașa Nicolae la

data de 23 iunie 2011, iar ulterior, după scurgerea a 6 ani în care acesta nu a fost executat, prin încheierea executorului judecătoresc Pașa Nicolae nr. 019- 226r/17 din 27 aprilie 2017, s-a strămutat titlul executoriu respectiv la executorul judecătoresc Vasian Nicolae.

A relatat că, până în prezent hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2011 nu a fost executată, pe motiv că Consiliul municipal nu dispune de spațiu locativ liber. Totodată, în toată această perioadă, reclamantul împreună cu familia sa a fost nevoit să închirieze locuință și respectiv să suporte cheltuieli în acest sens, fapt confirmat prin contractul de închiriere a spațiului locativ (fără număr) din data de 01 mai 2011 pentru perioada din 01 mai 2011- 01 noiembrie 2013, contractul de închiriere (fără număr) din data de 01 ianuarie 2014 pentru perioada din 01 ianuarie 2014-01 iulie 2016 și contractul de închiriere (fără număr) din data de 01 septembrie 2016 pentru perioada de 01 septembrie 2016-01 martie 2019, costul chiriei constituind suma de 3 500 de lei lunar.

În acest context, Serviciul Fiscal de Stat, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău (Direcția Deservire Fiscală Rîșcani), prin răspunsul nr. 26/2-07/4-1554 din 19 iunie 2017, a confirmat că, la situația din 19 iunie 2017, conform registrului de evidență a contractelor de locațiune au fost înregistrate contractele pentru perioada anilor 2011-2019 între Popescu Inga în calitate de locator și Alexei Gheorghe, în calitate de locatar. Totodată, conform aceluiași răspuns, s-a confirmat că, a fost achitat impozitul pe venit aferent operațiunilor de predare în posesie și/sau folosința a proprietății imobiliare în mărime de 12 670 de lei.

A mai specificat reclamantul că, distinct de prejudiciul material pe care l-a suportat și îl suportă în continuare, nu mai puțin importante sunt și suferințelor psihice, cauzate lui Alexei Gheorghe, acestea manifestându-se prin sentimentele neajutorare, complexul de inferioritate, de rușine, insatisfacție de lipsirea de posibilitatea de a locui într-un spațiu locativ decent care i se cuvine în baza unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, pentru munca silnică de ani de zile. Sentimentele respective sunt generate de faptul că drepturile lui Alexei Gheorghe sunt tratate într-un alt mod decât drepturile altor persoane puse în aceeași situație ca și el, ceea ce îl face să se simtă inferior colegilor săi, sau altor cetățeni cărora li se elibera spațiu locativ la simpla prezentare a hotărârii judecătorești, nefiind necesară nici intentarea procedurii de executare sau într-o perioadă foarte scurtă după aceasta. Faptul că, debitor al procedurii de executare este Primăria mun. Chișinău, adică cel mai puternic organ administrativ local din țară, care repetat își permite să ignore orice solicitare înaintată în cadrul procedurii de executare, neavând nici un temei legal în acest sens, îl face pe reclamant să simtă o frică și sentimentul de neajutorare. Această frică și nesiguranță îl face să-și piardă încrederea în existența principiilor de legalitate, dreptate și egalitate în drepturi. Nu mai puțin important este faptul că, reclamantul simte o rușine față de membrii familiei sale, care îl vedeau drept cap a familiei, persoană cinstită și corectă care se luptă cu nelegiuirile până în prezent și care singur a căzut drept pradă a unui abuz legal.

A considerat Alexei Gheorghe că, prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, i-a fost cauzat un prejudiciu moral ce poate fi evaluat la suma de 60 000 de lei. Anume această sumă ar putea restabili

echitatea socială și ar compensa la minimum toate suferințele suportate de reclamant în legătură cu neexecutarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil, mai mult cuantumul bănesc pentru prejudiciul moral cauzat în urma neexecutării hotărârii judecătorești în care debitorul este un organ de stat, fiind în concordanță și cu practica constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului. Mai mult, conform aceleiași practici judiciare a Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor omului, hotărârea judecătorească nu se finalizează cu pronunțarea, ci cu executarea ei. În acest sens, o dată ce hotărârea de judecată nu va fi executată va avea loc încălcarea art. 6 din Convenție.

Prin neexecutarea hotărârii judecătorești menționate, reclamantului i s-a încălcat și dreptul la protecția proprietății, drept prevăzut de art. 1 al Protocolului 1 al Convenției CEDO, iar în situația în care hotărârea judecătorească nu a fost executată, reclamantul a închiriat un apartament și a suportat cheltuieli legate de achitarea acestuia în cuantumul menționat anterior iar cu titlu de consecință și un prejudiciu moral semnificativ.

Reclamantul a menționat că, orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, dacă se constată o atare încălcare. Totodată, conform practicii uniforme a Curții Supreme de Justiție reține că, în cazul când se constată o neexecutare continuă (atunci când hotărârea rămîne neexecutată la momentul examinării), termenul nerezonabil se va aprecia de la data nașterii obligației de executare și până la ziua adoptării hotărârii cu privire la o eventuală constatare a violării/neviolării dreptului declarat de art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, a relatat că, hotărârea judecătorească în privința sa (titlu executoriu nr. 3-2178/11 din 23 aprilie 2011), la momentul depunerii cererii de chemare în judecată nu a fost executată pe parcursul a 6 ani (72 luni), iar având în vedere că reclamantul a achitat suma de 3 500 de lei lunar pentru chiria spațiului locativ, prejudiciul suportat până la data depunerii cererii de chemare în judecată a constituit suma de 252 000 de lei.

A susținut că, la aprecierea prejudiciului moral, se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Reieșind din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cazurile de neexecutare, mărimea acesteia este în medie de 600 Euro pentru 12 luni de întârziere și câte 300 Euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere.

A solicitat constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești- hotărârea din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău, repararea prejudiciului material în sumă de 252 000 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 60 000 de lei.

Prin cereri de concretizare, Alexei Gheorghe a indicat în calitate de intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău (f.d.50-53).

Prin hotărârea din 25 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial acțiunea; s-a constatat încălcarea dreptului lui Alexei Gheorghe la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr.3-2178/2011 din 27 aprilie 2011 a

Curții de Apel Chișinău; s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Alexei Gheorghe prejudiciul material în sumă de 252 000 de lei și a prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei; în rest pretențiile au fost respinse.

La 25 mai 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 25 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 06 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a fost casată hotărârea din 25 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

La 03 octombrie 2018 Alexei Gheorghe a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a încălcat și aplicat eronat normele de drept material, totodată a săvârșit și alte încălcări care constituie temei de declarare a recursului, deoarece acestea au dus la soluționarea greșită a cauzei.

Consideră că concluzia instanței de apel este greșită, iar cea a primei instanțe este în concordanță cu practica uniformă a instanțelor de judecată din RM.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 06 septembrie 2018, și a fost expediată părților la 14 septembrie 2018.

Astfel, recursul declarat la 03 octombrie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul declarat de către Alexei Gheorghe admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Alexei Gheorghe, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau

parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Materialele cauzei denotă că prin hotărârea din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Gheorghe și obligat Consiliul mun. Chișinău să acorde spațiu locativ lui Alexei Gheorghe și familiei sale, conform normelor locative în vigoare (f.d.4).

La 23 iunie 2011 executorului judecătoresc Nicolae Pașa i-a fost înaintat spre executare documentul executoriu nr.3-2178/11 din 27 aprilie 2011 emis de Curtea de Apel Chișinău cu privire la obligarea Consiliului mun. Chișinău să acorde spațiu locativ lui Alexei Gheorghe și familiei acestuia, conform normelor locative în vigoare.

Prin încheierea nr.019-226r/17 din 27 aprilie 2017 executorul judecătoresc Nicolae Pașa a strămutat executorului judecătoresc Nicolae Vasian documentul executoriu nr.3-2178/11 din 27 aprilie 2011 emis de Curtea de Apel Chișinău cu privire la obligarea Consiliului mun. Chișinău să acorde spațiu locativ lui Alexei Gheorghe și familiei acestuia, conform normelor locative în vigoare (f.d.5).

Până la moment, se atestă că hotărârea din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău nu a fost executată.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorii judecătorești Nicolae Pașa și Nicolae Vasian, Alexei Gheorghe a solicitat constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

Fiind investită cu judecarea acțiunii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acesteia, și constatarea încălcării dreptului lui Alexei Gheorghe la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău și a dispus încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexei Gheorghe a prejudiciului material în sumă de 252 000 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei; în rest, pretențiile cu privire la repararea prejudiciului moral au fost respinse.

Judecând apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, instanța de apel prin decizia din 06 septembrie 2018, l-a admis, a casat hotărârea din 25 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că concluziile instanțelor de judecată sunt incorecte, cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural din motivele ce urmează.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sînt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de

considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.

Conform art. 2 alin. (2) Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârile: Prodan contra Moldovei din 18 mai 2004, Țîbîrneac contra Moldovei din 16 octombrie 2007, Sîrbu contra Moldovei din 15 iunie 2004 a constatat că articolul 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale asigură oricărei persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal; în acest fel el cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigii civile, constituie un aspect. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta articolul 6 ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanță și îndeplinirea procedurilor ar putea duce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului, pe care Statele Contractante și-au asumat angajamentul să-l respecte atunci când au ratificat Convenția. Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-II, p.510, § 40).

Totodată, la aprecierea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești urmează a fi luate în considerare anumite criterii precum complexitatea cauzei ce se apreciază de asemenea după caz și individual; comportamentul părților care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților; și miza (interesul) pentru reclamant ce relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

Respectiv, referitor la complexitatea obiectului executării manifestat prin imposibilitatea executării hotărârii judecătorești privind acordarea spațiului locativ, se datorează faptului că debitorul – Consiliul mun. Chișinău nu dispune de spații locative disponibile în mun. Chișinău și de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiilor locative.

La aprecierea comportamentului reclamantului, instanța de recurs menționează că Alexei Gheorghe a întreprins acțiunile necesare în vederea executării titlului executoriu, astfel, încât acesta la 23 iunie 2011 a solicitat executorului judecătoresc primirea spre executare a hotărârii din 27 aprilie 2011

(f.d. 5), ulterior a depus cerere de strămutare a documentului executoriu de la executorul judecătoresc Nicolae Pașa la executorul judecătoresc Nicolae Vasian.

Astfel, se atestă că neexecutarea hotărârii din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău nu poate fi imputată lui Alexei Gheorghe, și pe cale de consecință urmează a fi analizat comportamentul autorităților implicate în neexecutarea acestei hotărâri, care sunt responsabile de executarea acestui act judecătoresc.

Or, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral, material, revine statului.

În ceea ce ține de aprecierea comportamentului executorilor judecătorești, instanța de recurs reține că aceștia pe parcursul întregii perioade de timp, au întreprins acțiuni în vederea executării documentului executoriu, însă care nu au avut finalitate.

Referitor la conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești - Consiliul mun. Chișinău, instanța de recurs nu poate reține drept motiv de neexecutare a hotărârii lipsa spațiului locativ și lipsa resurselor financiare în vederea construirii spațiului locativ, or, Consiliul mun. Chișinău, fiind autoritate publică avea obligația pozitivă de a întreprinde măsuri în vederea executării documentului executoriu.

Mai mult, este cert că o autoritatea de stat nu poate invoca lipsa fondurilor și a spațiului locativ alternativ, ori altfel de motive, ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești. Firește, o întârziere în executarea unei hotărâri ar putea fi justificată de circumstanțe speciale. Dar, întârzierea nu poate, astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform art. 6 §1 din Convenție. (*Immobiliare vs Italy*, nr. 22774/93, § 74).

Miza pentru reclamant se consideră de o importanță deosebită, reieșind din faptul că prin hotărârea, neexecutarea căreia se invocă, s-a dispus asigurarea cu spațiu locativ a lui Alexei Gheorghe.

În aceste circumstanțe, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, în consecință Alexei Gheorghe nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la asigurarea sa și a familiei sale cu spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Astfel, instanța de recurs ajunge la concluzia că prin neexecutarea hotărârii din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău i-a fost încălcat dreptul lui Alexei Gheorghe la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, or, hotărârea din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău prin care Consiliul mun. Chișinău a fost obligat să asigure lui Alexei Gheorghe și familiei sale cu spațiu locativ conform normelor locative în vigoare poartă un caracter continuu, nefiind executată până în prezent.

Respectiv, Colegiul reiterează că acest fapt nu-i poate fi imputat reclamantului Alexei Gheorghe sau executorilor judecătorești în procedura căroră s-a aflat și se află până în prezent spre executare documentul executoriu menționat

supra.

În aceste circumstanțe nu poate fi reținută concluzia instanței de apel precum că dreptul reclamantului la o locuință socială a apărut ca urmare a aplicării prevederilor art. 35 din Legea nr. 416 din 18 decembrie 1990 cu privire la politie, normă de drept ce a fost exclusă prin Legea nr.90 din 04 decembrie 2009, în vigoare din 18 decembrie 2009, iar Legea în sine a fost abrogată prin Legea nr.320 din 27 decembrie 2012, în vigoare de la 05 martie 2013, și astfel începând cu data de 18 decembrie 2013, statul nu are nici o obligație legală de a-l asigura cu spațiu locativ pe Alexei Gheorghe și membrii familiei acestuia, deoarece la momentul intrării în vigoare a hotărârii din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău, Alexei Gheorghe a dobândit de iure, dreptul incontestabil de a beneficia de un spațiu locativ, iar actul de dispoziție din 27 aprilie 2011 nu conține mențiuni că locuința pe care era obligat Consiliul mun. Chișinău să i-o acorde reclamantului ar fi fost cu statut juridic „de serviciu”.

Privitor la repararea prejudiciului moral, cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești, instanța de recurs reține următoarele.

Conform art. 2 alin. (3) al Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Art. 2 alin. (6) al Legii enunțate, statuează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Totodată, conform art. 1423 alin. (1) și (2) Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Așadar, la aprecierea cuantumului compensației pentru prejudiciu moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de comportamentul părților, importanța procesului pentru reclamant, precum și de durata neexecutării hotărârii judecătorești, fiind apreciat ce a pierdut persoana pe plan fizic, psihic, social,

profesional și familial, atât la moment, cât și pentru viitor. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțe în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Despăgubirea acordată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe fizice sau psihice. Dacă se stabilește existența unor astfel de daune și în cazul în care Curtea consideră că este necesară o compensație bănească, ea va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerare standardele care decurg din jurisprudența sa.

Reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța procesului pentru Alexei Gheorghe, instanța de recurs consideră că suma de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, este suficientă pentru acoperirea prejudiciului, cauzat prin neexecutarea hotărârii din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău și este una proporțională cu sumele acordate de instanțele naționale, cât și de Curtea Europeană pe cazuri similare.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Alexei Gheorghe în mărime de 60 000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

În ceea ce privește repararea prejudiciului material, instanța de recurs menționează următoarele.

Conform art. 267 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

După cum denotă materialele cauzei, Alexei Gheorghe solicită repararea prejudiciului material cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești, constituit din cheltuieli suportate pentru închirierea spațiului locativ pentru perioada 23 iunie 2011 (data devenirii hotărârii judecătorești executorii) - 23 iunie 2017 (data adresării cu acțiune în judecată).

Conform procesului-verbal din 08 mai 2018, Ministerul Justiției a invocat că Alexei Gheorghe nu poate solicita încasarea prejudiciului material pentru perioada 2011-2017, deoarece termenul de 3 ani a fost omis, acesta poate solicitat încasarea prejudiciului material doar din 2014 pînă la data adresării cu acțiunea în judecată (f.d.89).

Astfel, din considerentele menționate, instanța de recurs decelează că Alexei Gheorghe are dreptul de a solicitat repararea prejudiciului material cauzat prin neexecutarea hotărârii din 27 aprilie 2011, doar pentru perioada 23 iunie 2014 - 23 iunie 2017, or, pentru perioada 23 iunie 2011 - 23 iunie 2014 termenul de

prescripție a fost omis, iar art. 271 Cod civil, prevede expres că apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond.

Deci, conform contractului de închiriere a spațiului locativ din 01 ianuarie 2014 încheiat între Inga Popescu și Alexei Gheorghe, recurentul Alexei Gheorghe a închiriat imobilul situat pe adresa mun. Chișinău, stradela G. Pîntea 9, compus din 4 camere plus dependențe pe o perioadă de pînă la 01 iulie 2016 cu plata lunară de 3 500 de lei (f.d.7).

Ulterior, la 01 septembrie 2016, între Inga Popescu și Alexei Gheorghe a fost încheiat un nou contract de închiriere a aceluiași spațiu locativ, pentru o perioadă pînă la 01 martie 2019, cu plata lunară de 3 500 de lei (f.d.8).

Totodată, din materialele cauzei și anume din confirmarea eliberată de Serviciul Fiscal, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău se atestă cert că contractele de locațiune încheiate între Inga Popescu ca locator și Alexei Gheorghe ca locatar pentru perioada anilor 2011-2019 au fost înregistrate în registrul de evidență a contractelor de locațiune și a fost achitat impozitul pe venit aferent operațiunilor de posesie și/sau folosință a proprietății imobiliare în mărime de 12 670 de lei (f.d.9).

Prin urmare, Alexei Gheorghe beneficiază de dreptul de a pretinde restituirea plății chiriei imobilului pentru perioada 23 iunie 2014 – 23 iunie 2017, având în vedere că cerința acestuia cu privire la repararea prejudiciului material cade sub incidența Legii cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

În acest sens, instanța de recurs va dispune încasarea în folosul lui Alexei Gheorghe a prejudiciului material cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești, constituit din cheltuieli suportate pentru închirierea spațiului locativ pentru perioada 23 iunie 2014 - 23 iunie 2017 (36 luni x 3 500 de lei) în sumă de 126 000 de lei.

Reieșind din considerentele menționate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Alexei Gheorghe, a casa hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel și a emite o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Alexei Gheorghe.

Se casează decizia din 06 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 25 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Nicolae Pașa și Nicolae Vasian cu

privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Nicolae Pașa și Nicolae Vasian cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

Se constată încălcarea dreptului lui Alexei Gheorghe la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău.

Se încasează de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexei Gheorghe suma de 10 000 (zece mii) de lei, cu titlu de prejudiciu moral, și suma de 126 000 (una sută douăzeci și șase mii) de lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din data de 27 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău.

În rest, acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Galina Stratulat